

ÍNDEX DE MATÈRIES

ADVERTIMENT A LA SEGONA EDICIÓ	I
PRÒLEG	5
NOTÍCIA INTRODUCTÒRIA	9
1. INTRODUCCIÓ AL CONEIXEMENT DE LA VEGETACIÓ	13
1.1. Els elements florístics d'un territori, peces estructurals de les comunitats vegetals	15
1.1.1. LES COMUNITATS VEGETALS	15
1.1.1.1. Condicions ambientals i distribució de les espècies	15
1.1.1.2. Agrupació de les espècies en comunitats	17
1.1.1.3. Clima, substrat i diversificació de les comunitats	19
1.1.2. VEGETACIÓ PRIMITIVA I/O VEGETACIÓ POTENCIAL: CLÍMAXS I COMUNITATS PERMANENTS	20
1.1.3. VEGETACIÓ ACTUAL: DEGRADACIÓ I SUCCESSIÓ RECONSTITUTIVA	21
1.1.3.1. Transformació antropogènica i vegetació actual	21
1.1.3.2. Comunitats secundàries	22
1.1.3.3. Dinàmica, successió i autosuccessió	22
1.1.3.4. Simplificació estructural i diversitat paisatgística	24
1.1.4. ELS TIPUS DE VEGETACIÓ I LES FORMACIONS VEGETALS	25
1.1.4.1. Principals tipus de vegetació	25
— Els boscos	25
— Les bosquines	26
— Els prats o herbassars	28
1.1.4.2. Conjunts i formacions vegetals	29
1.1.5. LA SISTEMÀTICA DE LES COMUNITATS	29
1.2. La integració de les comunitats vegetals com a unitats de paisatge	31
2. HISTÒRIA FLORÍSTICA I REGIONS PAISATGÍSTIQUES DELS PAÏSOS CATALANS	33
2.1. Els dominis bioclimàtics i les regions biogeogràfiques	35
— Regió bòreo-alpina	35
— Regió eurosiberiana	35
— Regió mediterrània	36
2.2. Les zones i els estats de vegetació	39
2.2.1. ZONA, DOMINI, ESTATGE	39
2.2.2. CORRELACIONS ALTITUDINALS, EXPOSICIÓ	40
2.3. Els elements corològics i la història biogeogràfica	45
2.3.1. CONCEPTE D'ELEMENT COROLÒGIC	45
2.3.2. PRINCIPALS ELEMENTS COROLÒGICS	45
— L'element corològic bòreo-alpí	45
— L'element corològic eurosiberià	46
— L'element corològic mediterrani	49
— D'altres elements corològics	51

3. LA FLORA I LES UNITATS DE VEGETACIÓ ALS PAÏSOS CATALANS	53
3.1. La terra baixa mediterrània	55
3.1.1. GENERALITATS	55
— Clima	55
— Substrat i sòl	55
— Fisiognomia i característiques de la vegetació	59
3.1.2. LA ZONA DELS ALZINARS (<i>Quercion ilicis</i>)	64
3.1.2.1. Els boscos esclerofil·les	64
— Els alzinars litorals i la sureda (<i>Quercetum ilicis galloprovinciale</i> o <i>Viburno-Quercetum ilicis</i>)	64
— L'alzinar muntanyenc (<i>Quercetum mediterraneo-montanum</i> o <i>Asplenio-Quercetum ilicis</i>)	72
— Els carrascars (<i>Quercetum rotundifoliae</i>)	73
— L'alzinar balearic (<i>Cyclamini-Quercetum ilicis</i>)	75
3.1.2.2. Les bosquines i les pinedes; les castanyedes, l'avellanosa, la teixeda i les bardisses	78
— La garriga (<i>Quercetum cocciferae</i>)	79
— El matoll de llessamí groc (<i>Asparago-Jasminetum fruticantis</i>)	81
— El matoll de gínestó (<i>Clematido-Osyrietum albae</i>)	82
— La boixeda amb galzeran (<i>Buxo-Ruscetum hypophylli</i>) i amb savina (<i>Buxo-Juniperetum phoeniceae</i>)	82
— Les brolles litorals i calcícoles de romaní i bruc d'hivern (<i>Rosmarino-Ericion p.p.</i>)	83
— Les brolles continentals i calcícoles de romaní i maleïda (<i>Rosmarino-Ericion p.p.</i>)	89
— Les timonedes gipsícoles continentals (<i>Gypsophilion</i>)	91
— Les brolles litorals i silicícoles d'estepes i brucs (<i>Cistion mediterraneum</i>)	91
— Les brolles muntanyenques i silicícoles d'estepes i brucs (<i>Cistion laurifolii</i>)	98
— Les pinedes	98
— L'avellanosa amb falgueres (<i>Polysticho-Coryletum</i>)	102
— Les castanyedes i la tremoleda (<i>Fragario-Populetum tremulae</i>)	103
— La teixeda (<i>Saniculo-Taxetum</i>)	103
— Les bardisses (<i>Pruno-Rubion</i>)	103
3.1.2.3. Els prats eixuts, els fenassars i les joncedes	109
— Els pradells terofítics dels sòls silícics pobres (<i>Helianthemetalia guttati</i>)	110
— Els prats i pradells terofítics dels sòls bàsics o silícics rics (<i>Thero-Brachypodion</i>)	111
— Els gramenets i pradells eixuts o subhumits (<i>Brachypodietalia phoenicoidis</i>)	114
— Les joncedes (<i>Aphyllanthion</i>)	118
3.1.3. LA ZONA DE LES MÀQUIES I DELS ESPINARS (<i>Oleo-Ceratonion</i> i <i>Quercion ilicis p.p.</i>)	120
3.1.3.1. Les màquies i els espinars	120
— Les màquies litorals (<i>Oleo-Ceratonion p.p.</i>)	120
— Les màquies permanents al domini de les litorals (<i>Oleo-Ceratonion p.p.</i>)	125
— L'espina d'arçot i margalló (<i>Chamaeropo-Rhamnetum lycioidis</i>)	127
— La màquia continental de garric i arçot (<i>Rhamno-Quercetum cocciferae</i> [= <i>Rhamno-Cocciferetum</i>])	129
— La boixeda amb llessamí groc (<i>Jasmino-Buxetum sempervirentis</i>)	130
3.1.3.2. Les bosquines i les pinedes; les bardisses	131
— Les brolles litorals i silicícoles d'estepes i brucs (<i>Cistion mediterraneum</i>)	131
— Les brolles litorals i calcícoles de romaní i bruc d'hivern (<i>Rosmarino-Ericion p.p.</i>)	131
— Les timonedes litorals i calcícoles (<i>Thymo-Sideritum leucanthae</i>) o gipsícoles (<i>Gypsophilion p.p.</i>)	136
— Les brolles continentals i calcícoles de romaní i maleïda (<i>Rosmarino-Ericion p.p.</i>)	139
— Les timonedes gipsícoles continentals (<i>Gypsophilion</i>)	142
— Les pinedes	145
— Les bardisses (<i>Pruno-Rubion</i>)	145
3.1.3.3. Els erms i prats eixuts	146
— Els prats i pradells terofítics (<i>Thero-Brachypodion</i>)	146
— Els erms litorals (<i>Stipion capensis</i>)	146
— Els erms continentals (<i>Agropyro-Lygeion</i>)	149
— Els gramenets eixuts (<i>Brachypodietalia phoenicoidis p.p.</i>) i les joncedes (<i>Aphyllanthion</i>)	150
3.1.3.4. Les comunitats halòfiles continentals (<i>Puccinellio-Salicornietea</i>)	150

- 3.1.4. LA VEGETACIÓ DE RIBERA, DULCIAQUÍCOLA I LACUSTRE 151
- 3.1.4.1. Els boscos, bosquetons i matolls de ribera (*Populetalia albae*, *Nerio-Tamaricetea* i *Oleo-Ceratonion p.p.*) 153
- La verneda amb consolda (*Lamio-Alnetum glutinosae*) 153
  - La lloreda (*Osmundo-Lauretum nobilis*) 153
  - La gatelleda (*Carici-Salicetum catalaunicae*) 153
  - Les omedes (*Ulmum minoris*) 154
  - Les alberedes (*Populetum albae*) 156
  - Les salzedes (*Salicion triandrae-fragilis*) 158
  - El tamarigar (*Tamaricetum canariensis*) 160
  - El baladrar (*Rubo-Nerietum oleandri*) 162
  - Els alocars (*Viticetum agni-casti*) 162
  - Els murtars (*Myrtetum*) 164
- 3.1.4.2. Les comunitats lacustres i dulciaquícoles 165
- Els poblaments de llentilles d'aigua (*Lemno-Azolletum*) 165
  - Els herbassars subaquàtics (*Potametum*, *Callitriche-Ranunculetum aquatilis*) 166
  - Els creixenar típic (*Apietum [=Helosciadietum] nodiflori*) 167
  - Els canyissars i el bogar (*Phragmition*) 168
  - Els herbassars alts d'aiguamoll dolç (*Magnocaricion elatae*) 171
  - Les jonqueres (*Molinio-Holoschoenion*) 172
  - Els gramenets alts de sorral humit (*Imperato-Erianthion*) 176
- 3.1.5. LA VEGETACIÓ RUPÍCOLA 176
- 3.1.5.1. Les comunitats fissurícoles de roca calcària (*Asplenietalia petrarchae* i *Potentilletalia caulescentis*) 179
- Comunitats casmofítiques i calcícoles del migjorn valencià (*Teucrium buxifolii* i *Jasionion foliosae*) 179
  - Comunitats casmofítiques i calcícoles balears (*Brassico-Helichryson rupestris*) 180
  - Comunitats casmofítiques i calcícoles catalano-valentines (*Asplenion petrarchae* i *Saxifragion mediae*) 183
- 3.1.5.2. Les comunitats fissurícoles de roca silícia (*Androsacetalia vandellii*) 184
- 3.1.5.3. Les comunitats de codina calcària o silícia (*Anomodonto-Polypodietaia*) 186
- Comunitats comofítiques i silícícoles (*Bartramio-Polypodium cambrici*) 186
  - Comunitats comofítiques i calcícoles (*Homalothecio-Polypodium cambrici* i *Arenarion balearicae*) 187
- 3.1.5.4. Les comunitats de degotall calcari (*Adiantetalia*) 188
- 3.1.5.5. Les comunitats glareícoles (*Andryaletalia ragusinae*) 188
- Comunitats de codolar fluvial (*Andryalo-Glaucion*) 188
  - Comunitats de clapers i pedrusques de la baixa muntanya catalano-valentina (*Pimpinello-Gouffeion*) 188
  - Comunitats de pedrusques del migjorn valencià (*Scrophularion sciaphilae*) 190
- 3.1.6. L'ACTIVITAT AGRÍCOLA I LA VEGETACIÓ ARVENSE 190
- 3.1.6.1. Les comunitats arvenses dels sembrats (*Secalietalia et al.*) 193
- Comunitats de la terra baixa eixuta (*Secalium mediterraneum p.p.*) 194
  - Comunitats muntanyenques o de la terra baixa humida (*Secalium mediterraneum p.p.*) 197
  - Comunitats de la terra baixa irrigada (*Diplofaxion p.p. et al.*) 198
- 3.1.6.2. Les comunitats arvenses dels horts i dels camps (*Solano-Polygonetalia*) 198
- Comunitats dels secans (*Diplofaxion*) 199
  - Comunitats dels regadius (*Panico-Setarion*) 202
- 3.1.6.3. Les comunitats de les sèquies agrícoles 204
- El canyar (*Arundini-Convolvuletum sepium*) 204
- 3.1.7. LA VEGETACIÓ RUDERAL I NITRÒFILA 205
- 3.1.7.1. Les comunitats de les parets i murs viaris (*Parietario-Centranthion*) 206
- 3.1.7.2. Les comunitats dels camins i runams suburbans (*Chenopodietalia*) 207
- Els bleterars ruderals (*Chenopodium muralis*) 207
  - Les comunitats viàries calcigades (*Polygonion avicularis*) 208
  - Els herbassars de vorada de camí (*Hordeion leporini*, *Silybo-Urticion p.p.* i *Arction p.p.*) 210
  - Els cardassars de vorada de camí i de joca (*Silybo-Urticion p.p.*) 210
  - Els feners de vorada de bosc (*Bromo-Eupatorion cannabini* i *Gallio-Alliarion*) 212
- 3.1.7.3. Les comunitats dels solars i ermots pasturats (*Thero-Brometalia* i *Salsolo-Peganelalia*) 212
- Els pradells terofítics dels camins i les pastures (*Taenianthero-Aegilopion geniculatae*) 212
  - Els herbassars dels guarets i deixius suburbans (*Bromo-Oryzopsis miliaceae*) 212

— Els cardassars de les jaces i les pastures (<i>Echio-Galactition</i> i <i>Onopordion arabici</i>)	214
— Els herbassars i timonedes nitrohalòfils (<i>Salsolo-Peganion</i> i <i>Carrichtero-Amberboion</i>)	214
3.1.7.4. Les comunitats nitròfiles de les ribes llacoses (<i>Bidentetalia</i>) i dels sòls argilosos humits (<i>Plantaginetalia</i>)	215
— Les gespes calcigades de sòl molt humit (<i>Paspalo-Polypogonion semiverticillati</i>)	215
— Les gespes calcigades de sòl poc humit (<i>Trifolio-Cynodontion</i>)	215
— Els herbassars de riba llacosa (<i>Bidention tripartitae</i>)	216
3.2. La línia litoral	217
3.2.1. GENERALITATS	217
3.2.2. LA VEGETACIÓ SUBAQUÀTICA	217
3.2.2.1. Les comunitats d'algues bentòniques	217
3.2.2.2. Les comunitats de plantes superiors	218
— Els alguers (<i>Posidonion</i>)	218
— Comunitats de rúpia (<i>Ruppion maritimae</i>)	220
3.2.3. LA VEGETACIÓ HALÒFILA I/O ARENÍCOLA	220
3.2.3.1. Les comunitats halòfiles de roquissar litoral (<i>Crithmo-Limonietea</i>)	220
— Comunitats de fonoll marí (<i>Crithmo-Limonienion et al.</i>)	220
— Comunitat de socarrells i d'eixorba-rates gros (<i>Launaeenion</i> i <i>Astragalenion</i>)	221
— Els pradells de sagina marina (<i>Saginion maritimae</i>)	224
3.2.3.2. Les comunitats halòfiles de marjal (<i>Puccinellio-Salicornietea</i>)	224
— Els salicornars herbacis (<i>Thero-Salicornion</i>)	224
— Els salicornars arbustius (<i>Arthrocnemion fruticosi</i>)	225
— Comunitats de limòniums i/o donzell marí (<i>Limonietalia</i>)	225
— Les jonqueres halòfiles	227
3.2.3.3. Les comunitats arenícoles de sorral costaner (<i>Ammophiletea</i>)	229
— Comunitats de platja i de duna (<i>Agropyro-Ammophilion</i>)	229
— Comunitats de reraduna (<i>Crucianellion maritimae</i> , <i>Rosmarino-Ericion</i> i <i>Alkanno-Malcolmion</i>)	230
— Comunitats nitròfiles de platja i reraduna (<i>Glauccio-Cakilion</i>)	233
3.2.3.4. El mantell forestal costaner	233
— El savinar litoral (<i>Juniperetum lyciae</i>)	234
— La màquia d'aladern de fulla estreta (<i>Phillyreo-Rhamnetum angustifoliae</i>)	234
— El cadequer litoral (<i>Asparago-Juniperetum macrocarpae</i>)	235
3.2.4. L'ACTIVITAT AGRÍCOLA I LA VEGETACIÓ ARVENSE I RUDERAL	235
3.2.4.1. Les comunitats arvenses	236
— Comunitats dels horts (<i>Panico-Setarion</i>)	236
— Comunitats dels arrossars (<i>Oryzetea sativae</i>)	236
3.2.4.2. Les comunitats ruderals i nitròfiles	237
— Les gespes i herbassars de lloc humits	237
— Les gespes i herbassars nitrohalòfils	238
3.2.4.3. Les comunitats guanòfiles (<i>Medicagini-Lavaterion arboreae</i>)	238
— Comunitats de malva gran	238
3.3. La muntanya mediterrània (i submediterrània) culminal	239
3.3.1. GENERALITATS	239
3.3.2. L'ESTATGE OROMEDITERRANI CONTINENTAL (<i>Erinacetalia</i> , <i>Ononidetalia striatae</i> i <i>Pino-Juniperetalia</i>)	240
3.3.2.1. Les brolles xeroacàntiques	240
— Les brolles d'eriçó i de ginestola peluda (<i>Xeracantho-Erinacion</i> i <i>Genistion lobelii p.p.</i>)	240
3.3.2.2. Les comunitats de relleixos i repeus de cingle	244
— Els gramenets embosquinats d'eriçó i els gramenets d'anyol (<i>Xeracantho-Erinacion p.p.</i> i <i>Ononidion striatae p.p.</i>)	244
— Les comunitats pararupestres (<i>Genistion lobelii p.p.</i> i <i>Ononidion striatae p.p.</i>)	244
3.3.2.3. Les comunitats forestals	245
— Els savinars (<i>Pino-Juniperion sabinae</i>)	245
3.3.3. L'ESTATGE CULMINAL BALEÀRIC (<i>Hypericion balearici</i>)	247
— La brolla d'eixorba-rates blanc i càrritx (<i>Teucrietum subspinosi</i>)	247
— La comunitat de carnassa (<i>Pastinacetum lucidae</i>)	250

- 3.4. La muntanya mitjana plujosa submediterrània, medioeuropea i atlàntica** 251
- 3.4.1. GENERALITATS** 251
- Clima 251
  - Substrat i sòl 251
  - Fisiognomia i característiques de la vegetació 255
- 3.4.2. LA ZONA DE LES ROUREDES I PINEDES MUNTANYENQUES SEQUES** 259
- 3.4.2.1. Els boscos caducifolis (o aciculifolis) submediterranis (*Quercion pubescenti-petraeae* i *Fagion sylvaticae*)** 259
- Les rouredes de roure martinenc típica (*Buxo-Quercetum pubescentis* [= *Quercu-Buxetum*]) o amb boix i de roure martinenc amb falguera aquilina (*Pteridio-Quercetum pubescentis*) 259
  - Les rouredes de roures martinenc i de fulla gran (*Aceri-Quercetum petraeae* [= *Quercu-Aceretum opali*]) i de roures martinenc i africà (*Sorbo-Quercetum canariensis*) 263
  - La roureda de roure reboll (*Cephalanthero-Quercetum pyrenaicae*) 264
  - La roureda de roure de fulla petita (*Violo-Quercetum fagineae* [= *valentinae*] p.p.) 267
  - La pineda rovírosa de pi roig (*Violo-Quercetum fagineae* [= *valentinae*] *pinetosum sylvestris* o *Geo-Pinetum sylvestris*) 269
  - La freixeneda amb blada de fulla petita (*Orno-Quercetum fagineae* [= *valentinae*]) 270
  - La pineda de pi roig (o arceda) amb buixol (*Anemono-Crataegetum*) 270
  - La teixeda (*Saniculo-Taxetum*) 271
- 3.4.2.2. Les boixedes submediterrànies (*Quercion pubescenti-petraeae*)** 272
- La boixeda balearica (*Aceri-Buxetum balearicae*) 272
  - La boixeda seca típica (*Violo-Quercetum fagineae* [= *valentinae*] *buxetosum*) i amb gavó fruticós (*Ononido-Buxetum*) 272
  - La boixeda humida típica (*Buxo-Quercetum pubescentis buxetosum*) i amb heura (*Buxo-Quercetum pubescentis rusco-hederetosum* p.p.) 275
- 3.4.2.3. Les bosquines i pinedes; les castanyedes; les bardisses** 275
- Les landes acidòfiles (*Sarothamnion scoparii* i *Calluno-Genistion* p.p.) 277
  - Les brolles silícioles (*Cisto-Lavandulion pedunculatae* i *Cistion medimediterraneum* p.p.) 280
  - Les brolles calcícoles culminals (*Xeracantho-Erinacion*) i les timonedes gipsícoles (*Gypsophilion*) 280
  - Les pinedes 281
  - Les castanyedes 283
  - Les bardisses (*Prunetalia spinosae*) 285
- 3.4.2.4. Els prats i les joncedes** 287
- Les gespes acidòfiles (*Nardo-Galium saxatilis*) 287
  - Els pradells terofítics silícioles (*Helianthemion* p.p., *Thero-Airion* i *Corynephorion*) 287
  - Els pradells terofítics calcícoles (*Thero-Brachypodion* p.p. i *Minuartio-Poion ligulatae* p.p.) 288
  - Les joncedes (*Aphyllanthion*) 288
  - Els gramenets secs (*Brachypodion phoenicoidis* p.p. i *Xerobromion erecti*) 295
  - Els gramenets i prats subhumits (*Mesobromion erecti*) 296
  - Els prats humits de dall (*Arrhenatherion elatioris*) i de pastura (*Cynosurion cristati*) 298
  - Els herbassars de vorada de bosc (*Geranion sanguinei* i *Filipendulion ulmariae*) 306
- 3.4.3. LA ZONA DE L'AVELLANOSA I DEL PI ROIG** 307
- 3.4.3.1. Les pinedes boreals de pi roig (*Deschampsio-Pinion*)** 307
- La pineda de pi roig amb moltes (*Hylacomio-Pinetum catalaunicae*) 307
  - La pineda de pi roig amb boixerola (*Arctostaphylo-Pinetum catalaunicae*) 311
  - La pineda de pi roig amb bruguerola (*Deschampsio-Pinetum valentinum*) 312
- 3.4.3.2. Els boscos caducifolis altimontans (*Fraxino-Carpinion*)** 312
- L'avellanosa amb fetgera (*Hepatico-Coryletum*) 312
  - La freixeneda típica (*Brachypodio-Fraxinetum excelsioris*) 313
- 3.4.3.3. Els bosquets secundaris, les landes, les brolles i les bardisses** 314
- El bedollar comú 314
  - Les landes i les brolles silícioles 314
  - Les bardisses (*Berberidion vulgaris*) 314
- 3.4.3.4. Les joncedes i els prats** 315
- Les joncedes (*Aphyllanthion*) i els prats subhumits (*Mesobromion*) 315
  - Els prats de dall (*Trisetario-Polygonion bistortae*) i les megafòrbies (*Adenostyilion alliariae*) 315
  - Els herbassars de vorada de bosc (*Filipendulion ulmariae*) 315
  - Els prats d'ussona (*Festucion gautieri* [= *scopariae*]) 315

3.4.4.	LA ZONA DE LES ROUREDES HUMIDES I DE LES FAGEDES	315
3.4.4.1.	Les rouredes humides (<i>Quercion robori petraeae</i>) i els boscos caducifolis mixts (<i>Fraxino Carpinion et al.</i>)	316
	— La roureda de roure africà (<i>Carici-Quercetum canariensis</i> [= <i>Quercocariacetum depressae</i>])	316
	— La roureda de roure de fulla gran (<i>Teucrio-Quercetum petraeae</i>)	319
	— La roureda de roure pèrol (<i>Isopyro-Quercetum roboris</i>)	320
	— La freixeneda típica (<i>Brachypodio-Fraxinetum excelsioris</i>)	323
	— La telleda (<i>Hedero-Tilietum platyphylli</i>) i el bedollar amb verònica (<i>Veronico-Betuletum</i>)	323
3.4.4.2.	Les fagedes i les avetoses altimontanes (<i>Fagion sylvaticae</i> i <i>Tilio-Acerion</i>)	324
	— Les fagedes i avetoses amb joliu (<i>Scillo-Fagetum</i>) i amb ellèbor verd (<i>Helleboro-Fagetum</i> [= <i>Fageto-Helleboretum occidentalis</i>])	324
	— Les fagedes amb boix (<i>Buxo-Fagetum</i>), amb heura (<i>Geranio-Fagetum</i>) i amb prímula acaule (<i>Primulo-Fagetum</i>)	328
	— La fageda i l'avetosa amb descàmpsia flexuosa (<i>Luzulo niveae-Fagetum</i>)	328
3.4.4.3.	Les landes i les bardisses	329
	— Les landes acidòfiles (<i>Sarothamnion scoparii</i> , <i>Calluno-Genistion</i> i <i>Ulici-Ericion ciliaris</i>)	329
	— Les bardisses (<i>Rubion subatlanticum</i>)	330
3.4.4.4.	Els prats i feners	331
	— Els pradells terofítics (<i>Thero-Airion</i>) i els gramenets subhumits (<i>Mesobromion erecti</i>)	331
	— Els prats de dall (<i>Trisetario-Polygonion bistortae</i>)	331
	— Els herbassars de vorada de bosc (<i>Trifolion medii</i>)	332
3.4.5.	LA VEGETACIÓ DE RIBERA, DULCIAQUÍCOLA I AIGUALOSA	332
3.4.5.1.	Els boscos de ribera (<i>Populatalia albae</i>)	332
	— La salzeda de sarga (<i>Saponario-Salicetum purpureae</i>) i l'omeda amb mill gruà (<i>Lithospermo-Ulmetum minoris</i>)	332
	— Les vernedes (<i>Alno-Padion</i>)	332
3.4.5.2.	Les comunitats aigualoses, dulciaquícoles i d'aiguamoix	334
	— Les jonqueroles terofítiques (<i>Nanocyperion flavescens</i>)	334
	— Les jonqueres i feners amb molínia (<i>Molinio-Holoschoenion</i> , <i>Molinion coeruleae</i> , <i>Juncion acutiflori</i>)	334
	— Les comunitats rivulars i dulciaquícoles	335
	— Les torberes i mulleres	335
3.4.6.	LA VEGETACIÓ RUPÍCOLA	336
3.4.6.1.	Les comunitats fissurícoles i de codina	336
	— Comunitats casmofítiques calcícoles (<i>Saxifragion mediae p.p.</i>)	336
	— Comunitats casmofítiques silicícoles (<i>Antirrhinion assarinae</i>)	336
	— Comunitats comofítiques calcícoles (<i>Anomodontion europaeum</i>)	338
	— Comunitats comofítiques silicícoles (<i>Hypno-Polypodium vulgare</i>)	338
3.4.6.2.	Les comunitats glareícoles	338
	— Comunitats de pedrusques calcàries (<i>Stipion calamagrostis</i> i <i>Pimpinello-Gouffeion p.p.</i>)	338
	— Comunitats de pedrusques silícies (<i>Galeopsision</i>)	338
3.4.6.3.	Les comunitats pararupestres (<i>Ononidetalia striatae</i>)	338
3.4.7.	L'ACTIVITAT AGRÍCOLA I LA VEGETACIÓ ARVENSE	339
3.4.7.1.	Les comunitats segetals (<i>Secalietalia p.p.</i>) i arvenses (<i>Solano-Polygonetalia p.p.</i>)	340
3.4.8.	LA VEGETACIÓ RUDERAL I NITRÒFILA	341
3.4.8.1.	Les comunitats de camins, murs viaris i carrerades	341
	— Les comunitats viàries i de les jaces; herbassars i cardassars de vorada de camí	341
	— Els feners ruderals humits (<i>Arction</i>)	343
3.4.8.2.	Les comunitats nitròfiles de clariana de bosc	343
	— Els feners forestals nitroheliòfils	343
	— Els matolls i bosquetons nitroheliòfils de clariana (<i>Sambuco-Salicion capreae</i>)	345
3.5.	L'alta muntanya subalpina i bòreo-alpina	347
3.5.1.	GENERALITATS	347
	— Clima	347
	— Substrat i sòl	347
	— Fisiognomia i característiques de la vegetació	350
3.5.2.	L'ESTATGE SUBALPÍ	354
3.5.2.1.	Els boscos aciculifolis (o acículo-planifolis)	354
	— Les avetoses (<i>Abieti-Piceion</i> i <i>Rhododendro-Vaccinion p.p.</i>)	354

— Les pinedes de pi negre i els bedollars subalpins (<i>Rhododendro-Vaccinion p.p.</i> , <i>Deschapsio-Pinion p.p.</i>)	359	
3.5.2.2. Les landes, els matolls i les bardisses		363
— Els matolls de neret (<i>Rhododendro-Vaccinion p.p.</i>)	363	
— Els matolls/landes de ginebró (<i>Juniperion nanae</i>) o de bruguera (<i>Calluno-Genistion p.p.</i> , <i>Ulici-Ericion tetralicis</i>)	365	
— Les landes marginals d'azalea procumbent o d'empètrum	366	
— Les bardisses i els matolls de clariana de bosc	367	
3.5.2.3. Els prats i les formacions megafòrbiques		367
— Les gespes de pèl caní (<i>Nardion strictae</i>)	367	
— Els prats i gespes mesoxeròfils (<i>Festucion gautieri</i> [= <i>scopariae</i>] i <i>Primulion intricatae</i>)	368	
— Els prats de dall (<i>Trisetario-Polygonion bistortae</i>) o assimilables	372	
— Els prats alts termòfils	372	
— Les comunitats megafòrbiques (<i>Adenostylion alliariae</i> i <i>Calamagrostion arundinaceae</i>)	374	
3.5.3. L'ESTATGE ALPÍ		376
3.5.3.1. Els rasos acidòfils (<i>Caricetalia curvulae</i>)		378
— Les gespes climàtiques de festuca supina o càrex corbat (<i>Festucion supinae</i>)	378	
— Els gèspets (<i>Festucion eskiae</i>)	379	
— Les gespes de pèl caní (<i>Nardion strictae</i>)	382	
3.5.3.2. Els prats neutrofils o basòfils (<i>Seslerietalia</i>)		383
— Els prats i gespes mesoxeròfils (<i>Festucion gautieri</i> [= <i>scopariae</i>] i <i>Primulion intricatae</i>)	383	
— Els prats de carena ventosa (<i>Elynon medioeuropaeum</i>)	383	
3.5.3.3. Les landes i els matolls		383
3.5.3.4. La vegetació de congesta (<i>Salicetalia herbaceae</i>)		384
— Les comunitats quionòfiles silícicoles (<i>Salicion herbaceae</i>)	384	
— Les comunitats quionòfiles calcícoles (<i>Arabidion coeruleae</i>)	385	
3.5.4. LA VEGETACIÓ AIGUALOSA, DULCIAQUÍCOLA I LACUSTRE		386
3.5.4.1. Els bosquets de ribera (<i>Salicion pentandrae</i>)		386
3.5.4.2. Les comunitats herbàcies dulciaquícules, aigualoses i lacustres		387
— Les comunitats fentinals i rivulars (<i>Cardamino-Montion et al.</i>)	387	
— Les comunitats lacustres	389	
— Les mulleres i torberes	391	
3.5.5. LA VEGETACIÓ RUPÍCOLA		394
3.5.5.1. Les comunitats fissurícoles		394
— Comunitats casmofítiques calcícoles (<i>Saxifragion mediae p.p.</i>)	394	
— Comunitats casmofítiques silícicoles (<i>Androsacion argentae</i> [= <i>vandellii</i>] p.p.)	395	
3.5.5.2. Les comunitats glareícoles		397
— Comunitats de pedrusques i tarteres calcàries (<i>Iberidion spatulatae</i>)	399	
— Comunitats de pedrusques i tarteres silícies (<i>Senecion leucophylli</i>)	402	
— Poblaments de caos, clapers i córrecs pedregosos	402	
3.5.6. LA VEGETACIÓ ARVENSE I NITRÒFILA		403
— Els herbassars alts (<i>Rumicion alpinae</i>)	403	
— Les gespes calcigades (<i>Poion supinae</i>)	404	
4. TAULA SISTEMÀTICA I DADES BIBLIOGRÀFIQUES DE LES COMUNITATS VEGETALS DELS PAÏSOS CATALANS		405
4.1. Taula sistemàtica de comunitats		407
4.2. Referències bibliogràfiques		435
4.3. Bibliografia		467
NOMENCLÀTOR FITOCENOLÒGIC		475
ÍNDEXS		509
Índex alfabètic de comunitats		511
Índex alfabètic d'espècies il·lustrades		525